

**ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΣΤΑΥΡΟΥ
Ν.Π.Δ.Δ. ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ**

ΦΘΙΩΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1ου ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΦΘΙΩΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
(Ιστορία - Αρχαιολογία - Λαογραφία)

3 - 4 Νοεμβρίου 2001
ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΣΤΡΟΥ ΛΑΜΙΑΣ

ΛΑΜΙΑ 2002

Οργανωτική Επιτροπή Συνεδρίου:

Πρόεδρος: **Γεώργιος Κοτρωνιάς**, Δήμαρχος Λαμιέων

Αντιπρόεδρος: **Ηρακλής Κυροδήμος**, Πρόεδρος τοπικού συμβουλίου Δ.Δ. Σταυρού

Μέλη: **Ηλίας Παλιαλέξης**, Δημοτικός Σύμβουλος, **Χρίστος Γαλάνης**, **Ιωάννης Μακρής**,

Φώτης Τσούτσικας, μέλη του Δ.Σ. του Πνευματικού Κέντρου

Στέλλα Κουνούκλα-Παλιαλέξη, ειδικός συνεργάτης του Δήμου Λαμιέων

Μαρία Καραγιάννη, υπάλληλος γραφείου τύπου και δημοσίων σχέσεων Ν.Α.Φ.

Τιμητική Οργανωτική Επιτροπή:

Μητροπολίτης Φθιώτιδος, κ.κ. **Νικόλαος**

Γ. Γ. Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, κ. **Βασίλης Έξαρχος**

Νομάρχης Φθιώτιδος, κ. **Τριαντάφυλλος Μπέλλος**

Δήμαρχος Λαμιέων, κ. **Γεώργιος Κοτρωνιάς**

Διοικητικό Συμβούλιο του Πνευματικού Κέντρου Σταυρού:

Πρόεδρος: **Κοτρωνιάς Γεώργιος**, Δήμαρχος Λαμιέων

Αντ/δρος: **Κυροδήμος Ηρακλής**, Πρόεδρος Τ.Σ. Δ.Δ. Σταυρού, δημοτ. σύμβουλος

Μέλη: **Παλιαλέξης Ηλίας**, δημοτικός σύμβουλος

Τσούτσικας Φώτιος, σύμβουλος Τ.Σ. Δ.Δ. Σταυρού

Γαλάνης Χρίστος, **Καραναστάσης Αναστάσιος**, **Μακρής Ιωάννης**

Σύνθεση εξώφυλλου: **Μπάμπης Τσέλος**

Επιμέλεια έκδοσης: **Ιωάννης Μακρής**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	Σελ. 5
Σύντομο ιστορικό του συνεδρίου.....»	6
Χαιρετισμοί - προσφωνήσεις - κήρυξη εργασιών συνεδρίου.....»	10

1η Συνεδρίαση

Τριαντάφυλλος Δ. Παπαναγιώτου: «Δραστηριότητες θεών και ημιθέων στον τόπο μας»	» 18
Μαρία - Φωτεινή Παπακωνσταντίνου: «EXINOS: Ιστορία, μνημειακή τοπογραφία και αρχαιολογικά ευρήματα μιας αρχαίας θεσσαλικής πόλης στον Αχινό Φθιώτιδος»	» 25
Γεώργιος Σούλιος: «Ιστορικές σχέσεις Φθιωτών και Μακεδόνων»	» 35
Ιωάννης Αθ. Καραχρήστος: «Η ένταξη της Φθιώτιδας στο διοικητικό μηχανισμό της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ο κανονισμός του Ζητουνίου»	» 38
Ερωτήσεις - απαντήσεις - απόψεις	» 45

2η Συνεδρίαση

Βασιλική Συθιακάκη - Κριτσιμάλλη: «Ιστορική τοπογραφία της Φθιώτιδας κατά την παλαιοχριστιανική περίοδο»	» 48
Δημήτριος Β. Γόνης: «Γρηγόριος ο Βυζάντιος, Διδάσκαλος του Οσίου Αθανασίου του Μετεωρίτου»	» 68
Κώστας Σπανός: «Οι αφιερωτές της Γιαννιτσούς, της α΄ Γραφής, στην πρόθεση της μονής της Ρεντίνας (ca. 1640)»	» 80
Βασίλης Κ. Σπανός: «Οι οικισμοί της Φθιώτιδας στην πρόθεση της μονής της Ρεντίνας, ca. 1640 - 19ος αι.»	» 95
Μάνθος Κ. Χριστοφόρου: «Ο Ταλαντίου Νεόφυτος 1762 - 1861».....	» 105
Ερωτήσεις - απαντήσεις - απόψεις	» 116

3η Συνεδρίαση

Γεώργιος Κ. Λέλης: «Η περιπετειώδης σταδιοδρομία του Γρηγορίου Ιωάννου, ως μοναχού και ηγουμένου της μονής Αγάθωνης, τα κειμήλια και η περιουσιακή κατάσταση της μονής κατά τη διάρκεια της επανάστασης του 1821 και την πρώτη δεκαετία της οθωνικής περιόδου»	» 122
Ιωάννης Ευαγ. Μακρής: «Το ιδιοκτησιακό καθεστώς των χωριών της επαρχίας Ζητουνίου κατά τα πρώτα μεταπελευθερωτικά χρόνια (1833 - 1840 μ.Χ. περίπου) σύμφωνα με τα πρακτικά της Μικτής Ελληνοτουρκικής Δικαστικής Επιτροπής»	» 141
Κώστας Ι. Ζήσης: «Συμβολή στην ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης» Οι απαρχές του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (Καποδιστριακή και οθωνική περίοδος). Τα σχολεία της Φθιώτιδας.	» 154
Αλεξάνδρα Θ. Κουλτούκη: «Διοικητικές μεταβολές των επισκοπών της Φθιώτιδας από το 1833 - 1899»	» 173

Κώστας Γαλλής: «Από την οικονομική ιστορία της Φθιώτιδας. Η πρώτη Τράπεζα στη Λαμία στα μέσα του ΙΘ' αιώνα. 1842: Διορισμός ανταποκριτού της Εθνικής Τραπέζης στη Λαμία. 1860: Ίδρυση και λειτουργία του υποκαταστήματος της Εθνικής Τραπέζης της Λαμίας»	» 208
Ερωτήσεις - απαντήσεις - απόψεις	» 216
4η Συνεδρίαση	
Βαρβάρα Δ. Νάτσιου: «Φθιωτική ιστοριογραφία και ιστοριοδιφία: 19ος και 20ός αιώνας»	» 222
Αικατερίνη Ι. Γιαννακοπούλου - Γάκη: «Το νοικοκυριό ενός λαμιώτικου σπιτιού στα αμέσως μετεπαναστατικά χρόνια»	» 226
Γεώργιος Π. Σταυρόπουλος: «Οψεις γυναικείας παρουσίας στη Λαμία 1835 - 1922. Γυναικεία επαγγέλματα»	» 232
Αφροδίτη Θεοδώρου: «Φθιωτικοί Σύλλογοι Γυναικών από το 1914 - 1999	» 252
Βάιος Αποστ. Ζαμπεθάνης: «Η τοπική ιστορία στην Προτοβάθμια Εκπαίδευση»	» 266
Ερωτήσεις - απαντήσεις - απόψεις	» 272
Σύντομα βιογραφικά σημειώματα εισηγητών	» 281
Προτάσεις για την πληρέστερη οργάνωση του συνεδρίου	» 290

**Το 2ο Συνέδριο
 Φθιωτικής Ιστορίας
 θα πραγματοποιηθεί
 στις 19, 20 και 21 Σεπτεμβρίου 2003**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κάθε επιστημονικό συνέδριο θεωρείται ότι ολοκληρώνει τις εργασίες του με την έκδοση των πρακτικών του. Γι' αυτό το λόγο το διοικητικό συμβούλιο του Πνευματικού Κέντρου Σταυρού αισθάνεται μεγάλη χαρά και ικανοποίηση που βρίσκεται στην ευχάριστη θέση να μπορεί να παραδώσει στους φιλόσοφους και σε κάθε ενδιαφερόμενο τον τόμο των πρακτικών του 1ου Συνεδρίου Φθιωτικής Ιστορίας, σχεδόν ένα χρόνο μετά τη διεξαγωγή του.

Παραδίδοντας στη δημοσιότητα τα πρακτικά του πρώτου συνεδρίου με θέμα τη φθιωτική ιστορία, του πρώτου σε μια σειρά συνεδρίων με τον ίδιο σκοπό που φιλοδοξούμε να επαναλαμβάνονται ανά διετία, πιστεύουμε ότι δίνουμε τη δυνατότητα στον καθένα να προσεγγίσει προσεκτικότερα και λεπτομερέστερα την τοπική μας ιστορία. Επίσης η διοργάνωση των συνεδρίων αυτών δίνει ένα επί πλέον ερέθισμα στους ερευνητές, ιστοριοδίφες, ιστορικούς κτλ. να ερευνήσουν καλύτερα την τοπική μας ιστορία και να φέρουν στο φως άγνωστα εντελώς στοιχεία ή να ταξινομήσουν και να φέρουν και πάλι στο προσκήνιο ήδη γνωστά αλλά εν πολλοίς ξεχασμένα και παραμελημένα ιστορικά γεγονότα και καταστάσεις. Σήμερα μάλιστα που τόσος λόγος και ανάλογη προσπάθεια γίνεται και για τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας στα σχολεία!

Ευχή μας είναι να συνεχιστεί η προσπάθεια με τη διοργάνωση πολλών στη σειρά συνεδρίων. Από την πλευρά μας υποσχόμαστε ότι θα υπάρξει συνέχεια. Ήδη το 2ο Συνέδριο Φθιωτικής Ιστορίας το προγραμματίσαμε για το Σεπτέμβριο του 2003. Καλούμε όλους, φορείς και μεμονωμένα άτομα, να βοηθήσουν με όποιον τρόπο μπορεί ο καθένας.

**Το Διοικητικό Συμβούλιο
του Πνευματικού Κέντρου Σταυρού Λαμίας**